

Lunds Universitet
Statsvetenskapliga Institutionen

STV 102
Ht 2005
Handledare: Jakob Gustavsson

Motiven bakom
Kriget i Irak

Författare: Shilan Miran

Abstract

I denna uppsats försöker jag utreda Bushadministrationens motiv bakom Irakkriget 2003. Detta gör jag med hjälp av motivanalysen där jag testar aktörens motiveringar, så kallade motivindikatorer bakom det militära intrånget i Irak. Motiveringarna kan återfinnas i bl.a. offentliga tal men de måste utsättas för ett antal tester med avsikt att framställa de bakomliggande motiven. Genom att exempelvis mäta korrespondensen mellan utsaga och handling kommer jag ett steg närmare de gripbara motiven. Därefter mäter jag även motiveringarnas närhet till händelsen i fråga och undersöker utsagornas tendens, dvs. källors pålitlighet. Nyckelorden som jag har valt att ta med här är de mest väsentliga för denna uppsats: indikatorer, inferensdragning, motiv, orsakssamband och handling.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
Syfte	4
Material	5
Avgränsningar	5
Metod	6
2. Bakgrund	12
Terroristnätverk	12
Internationell Diplomati eller Militär Mobilisering	12
3. Motivindikatorer	16
Aktör och Material	16
Motivindikatorer från Uttalanden	16
4. Inferensdragning	19
Närhet	19
Tendens	19
Rangordning av Inferenser	20
Motivutsaga	21
Korrespondens	21
Massförstörelsevapen	22
Terroristanknytning	23
Avsättandet av Saddam Hussein	23
5. Resultat	25
6. Referensförteckning	27

Inledning

Sedan Gulfkrigets slut 1991 har FN lyckats genomföra omfattande vapeninspektioner i Irak, vilka i sin tur har genererat en nedrustning av massförstörelsevapen i landet. År 2002 placerades återigen kontrollanter ut på olika håll i Irak med syfte att återuppta kontrollerna som stoppades av irakierna 1998, och avklara återstoden av FN: s huvudpunkter för ett avrustat Irak. År 2003 satte Bushadministrationen ett ultimatum vilket innebar att om inte Irak hade redogjort för sitt innehav av massförstörelsevapen inom några dagar skulle de utplacerade amerikanska styrkorna attackera landet. Några dagar senare kom kriget.

Innan septemberbombningarna talade man inom Bushadministrationen om hur man skulle gå till väga för att stöta Saddam Hussein och få till stånd en demokratisk regering. Det talades om vilka av medlemsländerna som skulle ge sitt stöd till USA och vilka som skulle motsätta sig ett ingripande. Då presidenten tog semester i augusti 2001 hade man fortfarande inte frambringat någon framtida Irakpolicy (*Plan of Attack*, Bob Woodward s. 22-23).

Ett fåtal månader efter attackerna 11/9 2001, samtidigt med kriget i Afghanistan, fördes en potentiell krigsplan för Irak på tal. Detta var en trygghetsgaranti från USA: s sida ifall Saddam skulle utgöra ett hot mot landets nationella säkerhet. Planen som då inte hade någon speciell utformning efterliknade krigsplanen som tillämpades av den förra Bushadministrationen under Gulfkriget. Den kallades helt enkelt för *Desert Storm II Plus* (*Plan of Attack*, Bob Woodward s. 1).

Alltså började den seriösa krigsplaneringen mot Irak att ta form efter 11/9. Man kan fråga sig om en krigsplan mot Irak var befogad vid just detta tillfälle. Var det en säkerhetsåtgärd eller var det en möjlighet att avsätta diktatorn Saddam Hussein?

Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att försöka reda ut Bushadministrationens centrala aktörers motiv bakom Irakkriget 2003. De centrala aktörer som jag har valt att koncentrera mig på kommer att namnges längre ner i texten. Således lyder min frågeställning: *vilka motiv låg bakom USA:s militära intrång i Irak?*

Material

För skrivandet av denna uppsats har jag främst valt att använda mig av offentliga tal som framförts av nyckelaktörer inom Bushadministrationen. Jag har studerat tal som framförts under en period av åtta månader, fr.o.m. augusti 2002 t.o.m. mars 2003. Anledningen till att jag har valt att studera väldigt många tal är att min koncentration har legat på sökandet efter motiv från aktörsuttalanden.

Därefter har jag studerat metodböcker som *Metodpraktikan* och Axel Hadenius arbete om *Att Belägga Motiv i Tre Studier i Politiskt Beslutsfattande*. Dessa har gett mig en väldigt bra uppfattning om hur man går tillväga vid utförandet av en motivanalys och även de många brister i förklaringsmetoden som gör den här typen av analyser väldigt svår.

Vidare har jag läst böcker som skildrar utvecklingen kring Irakkriget 2003. Hans Blix, tidigare generaldirektör för IAEA (International Atomic Energy Agency) som år 2000 blev utsedd till chef för FN:s vapeninspektörer UNMOVIC i Irak (United Nations Monitoring, Verification and Inspection Commission) har skrivit *Avväpna Irak*. Utöver det har jag även studerat *Plan of Attack* skriven av Bob Woodward som sedan 33 år tillbaka har arbetat som journalist åt The Washington Post och har flera verk inom facklitteratur bakom sig.

Avgränsningar

Genomförandet av denna studie har inte skett utan svårigheter. Dels har jag valt att ställa en ganska så stor frågeställning i den mån att det inte varit möjligt för mig att genomföra enskilda personintervjuer med de studien berör så som jag hade kunnat om exempelvis syftet med uppsatsen hade behandlat ett lokalt parti. Därför har jag varit tvungen att förlita mig på aktörernas offentliga uttalanden och andrahandskällor som behandlar privata möten mellan aktörerna.

Med det material jag har haft till mitt förfogande har jag försökt att testa de centrala aktörernas motiveringar så gott det går med hjälp av motivanalysen. Men som jag kommer att påpeka längre ner i texten brister förvisso även motivanalysen delvis i sin förklaring. Genom att ta hjälp av motivanalysen men vara medveten om dess brister hoppas jag att jag kan skaffa mig kunskaper om ämnet och så gott det går utforma ett svar på min frågeställning.

Det man måste ha i åtanke när man läser den här studien är att det med visshet finns många olika slutsatser att dra vad gäller ändamålet med uppsatsen och att min slutledning bara är en av dem.

Metod

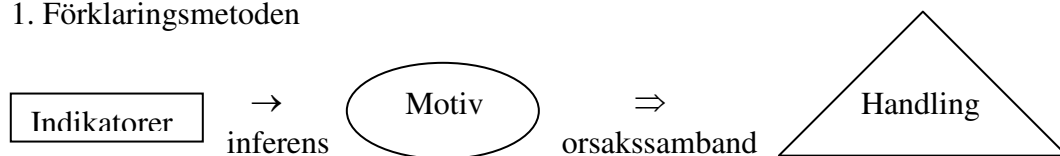
Den metod som jag anser bäst lämpar sig för denna uppsats ändamål är motivanalysen. Eftersom metoden har en betydande roll för uppsatsen och präglar den nästan helt kommer den även att uppta en väldigt stor plats.

Detta tillvägagångssätt ”syftar till att kartlägga de medvetna överväganden en aktör gör inför ett beslut” (*Metodpraktikan*, Esaiasson m.fl. s. 317). Genom att granska Bushadministrationens uttalanden, främst uttryckta genom offentliga tal och andrahandskällor av mer intima konversationer ska jag försöka, i den mån det är möjligt, att redogöra för aktörernas avsikter, intentioner och mål med Irakkriget.

Jag kommer att söka efter situationsanpassade motiv i detta sammanhang. Dessa syftar på att ge en förklaring till varför aktören agerade som den gjorde i en viss specifik situation (*Metodpraktikan*, Esaiason m.fl. s.321).

Forskningsuppgiften består alltså i att hitta motiven som kan förklara händelsen i fråga. Detta gör jag genom empiriska data, vilka i motivanalysen kallas motivindikatorer (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s.148). Från de empiriska uppgifterna dras sedan en inferens (slutledning) till motiven. Därefter kan ett samband mellan motiv och handling argumenteras fram.

1. Förklaringsmetoden

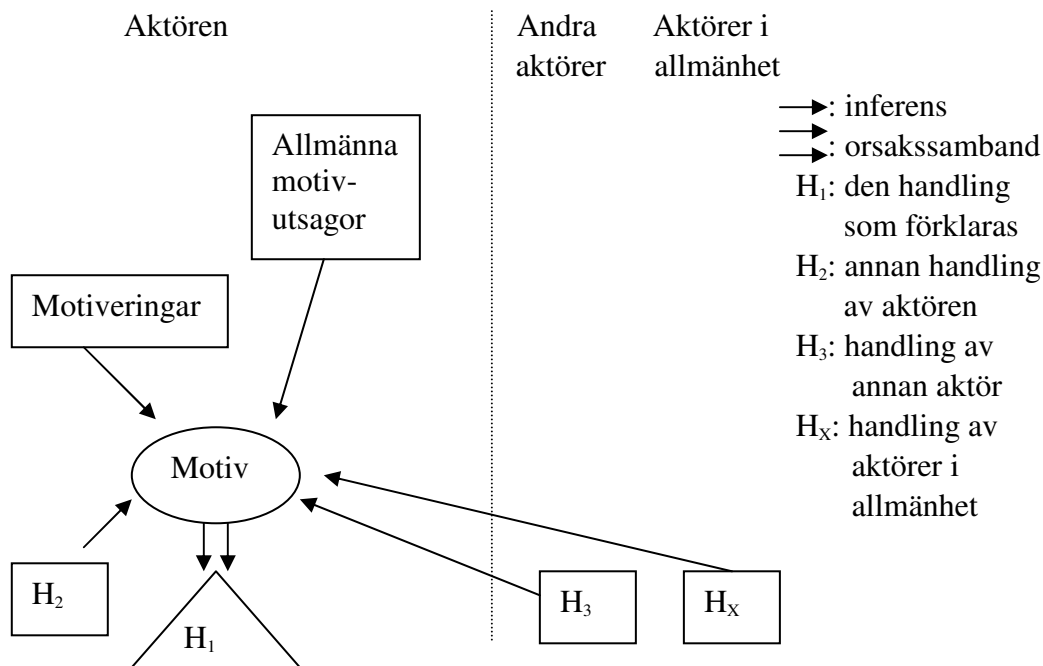
(Källa: Hadenius1984, s.148).

Svårigheten i en motivanalys består i inferensdragningen från det empiriska materialet till frambringandet av aktörers motiv. Enligt Hadenius finns det inte något konkret regelverk att tillgå vid denna typ av förklaringar. ”Allt som oftast måste inferensdragningen göras utan ledning av metodiska kriterier; forskaren får stödja sig på inövad känsla och sunt förnuft” (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s.149). Eftersom metoden inte är eller varken kan bli fullständig (då den undersöker människors motiv) är studier av denna sort ”så gott som undantagslöst behäftade med stora osäkerhetsmarginaler” (*Metodpraktikan*, Esaiasson m.fl. s.317). Motiv utformas inom en aktör och är inte direkt exponerade för andra människor. Trots detta kommer jag att försöka mig på en studie av denna sort med ett förbehåll för eventuella tillkortakommanden. Det finns emellertid några rättesnören som kan tillämpas vid provandet av inferenser, vilka jag kommer att gå in på närmare längre ner i texten.

För att aktörutsagor lättare ska kunna tolkas ska de vara av sådan art att de framställer ämnet i fokus och tar upp motiv och argument för handlingen. Alltså studerar man utsagor av den eller de aktörer som har utfört handlingen man vill förklara. Det är viktigt att motiveringarna kommer från de aktörer som har varit ansvariga för handlingen som undersöks (*Metodpraktikan*, Esaiasson m.fl. s. 325). Därtill kan man vid utförandet av en motivanalys även använda sig av allmänna motivutsagor (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s.150-151). Det som åsyftas med allmänna motivutsagor kan bl.a. vara ett lands handlingslinjer vad gäller vissa åtaganden inom t.ex. säkerhetspolitiken. Ett annat exempel kan vara utrikespolitiska doktriner som tar upp en annan stats målsättningar på den internationella arenan (*Metodpraktikan*, Esaiasson m.fl. s.326). Dessa motivutsagor finns att hitta i oerhört mycket material inom många olika politiska områden. Vid användandet av allmänna motivutsagor däremot saknas förbindelsen mellan ord och handling vilken finns där när vi använder oss av utsagda motiveringar. Utan en direkt koppling mellan utsaga och motivering är det svårt att påvisa ett samband (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s.151).

Vad finns det för händelseförlopp som har en betydelse för inferensdragningen bakom motiven till handlingen (H_1)? Till att börja med kan det vara frågan om andra handlingar (H_2) utförda av aktören. Ett samband kan då påvisas mellan H_1 och H_2 om motiven bakom H_2 är kända för oss. Därefter kan det även röra sig om en annan handling, nämligen H_3 . I detta fall drar man inferenser från en annan handling verkställd av en annan aktör men som på ett eller annat sätt har ett samband med H_1 . Sist har vi handlingen H_x där vi antar att vissa handlingar har avsiktsmässiga intentioner och att aktörer i allmänhet agerar på samma sätt. Ett av Hadenius exempel på detta är att en "cyklist som räcker ut handen i gathörn brukar vilja svänga i angiven riktning" (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s. 157). Antagandet vi gör är att alla aktörer är lika i somliga situationer. Nedan illustreras motivindikatorer som är användbara vid inferensdragning med syfte att återge aktörers motiv.

2. Användbara motivindikatorer

(Källa: Hadenius 1984, s. 160).

Vilka prövningskriterier skall man använda sig av vid utförandet av en motivanalys och vilka svårigheter stöter man på när det gäller validitet? Ett vanligt problem är att det inte finns något utrymme för primär observation vid intentionala klargöranden. Motiven sker inom en människa och kan inte beskådas av utomstående vilket i sin tur minskar omfånget av material som kan användas som belägg (Dahl i *Att Belägga Motiv* s.161).

Jag skall härnäst ställa upp ett antal rättesnören som enligt Hadenius kan tillämpas på olika motivkällor vid prövning av deras validitet och därmed *närhet* till händelsen i fråga.

- I. Inledningsvis är det viktigt att sortera källorna efter deras "tidsmässiga närhet". De uppgifter som kommer ut samtidigt med händelsen eller ganska tidigt är mer trovärdiga än äldre uppgifter. Ju yngre fakta desto mindre är risken att uttalanden om motiv har ändrats, glömts bort eller blivit påverkade av vad andra sagt och skrivit om händelsen.
- II. Primära uppgifter har alltid företräde framför sekundära källor. Det är alltid tillförlitligare att erhålla uppgifter direkt från den det berör. Detta kallas med motivanalytiska termer för beroendekriteriet (*Metodpraktikan*, Esaiasson m.fl. s.328).
- III. Sist skriver Hadenius om "närhet i en representativ mening" vilket innebär att om man vill ta reda på ett politiskt partis motiv bakom ett beslut ska man vända sig till någon som har en central ställning inom partiet i fråga.

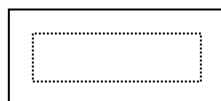
Något som också utgör ett validitetsproblem är att politiker ofta försöker framställa sig i så god dager som möjligt och hur kan man då vara säker på vilka källor som är pålitliga? Således hur granskar man källors *tendens*? Säkrast är det om flera regler kan användas på samma källor.

- I. För att lyckas lösa detta problem kan man ta del av två insatta motstående sidors skildring av en och samma företeelse. Framställer de händelsen på samma sätt kan man anta att de talar sanning. Detta är däremot svårare att tillämpa på motiveringar då, som nämnt innan, motiveringar ej är observerbara. Regeln kan ändå tillämpas om det i ett och samma parti finns oförenliga intressen där tendensen mellan medlemmarna varierar (*Metodpraktikan*, Esaiasson m.fl. s. 328).
- II. Vidare skriver Hadenius att det som intimt, partikollegor i mellan är mer uppriktigt än det som sägs offentligt. Det som sägs internt är ”mindre instrumentellt (inriktat på att påverka) än det som sägs offentligt” (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s.164). Men man ska vara medveten om att även vid intima uttalanden kan det finnas ett instrumentellt intresse (*Metodpraktikan*, Esaiasson m.fl. s.328).
- III. Man kan tänka sig att det för politikerna finns olika så kallade arenor. ”Uttalanden inom vissa politiska områden fungerar mer förpliktande för aktörerna, vilket medför att de där har mindre möjlighet att formulera sig med hänsyn till kortsiktiga taktiska behov” (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s.164). Uttalanden inför andra stater förpliktigar företrädarna till att hålla sitt ord medan det i andra sammanhang ej anses vara angeläget.
- IV. Näst kan man jämföra politikens uttalanden inför olika auditorier och därmed se huruvida de säger samma sak. Men även om utsagorna är detsamma ska detta inte ses som en försäkran om hög validitet.
- V. Till sist kan man ibland ha fog för att ifrågasätta en utsaga som inte alls överensstämmer med omständigheterna kring handlingen i fråga. Men då ska man ha i åtanke att aktören kan ha fått fel uppfattning om själva händelseförloppet.

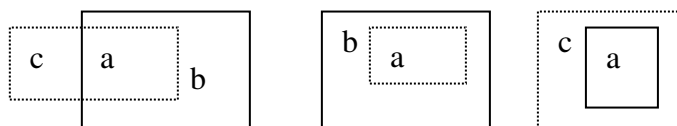
En tredje typ av prövning utreder korrespondensen mellan motivutsaga och handling. Det finns inte så mycket forskning om hur man skall gå tillväga vid prövning av korrespondens. Hadenius ritar grovt upp en skiss på hur man kan gå tillväga. Man undersöker om utsagan och handlingen är förenliga vilket kan utfalla på fyra olika sätt:

3. Prövning av korrespondens

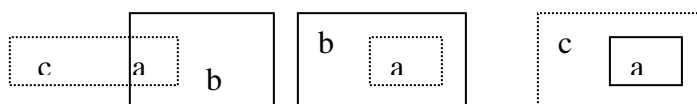
1. Full korrespondens

2. Stor korrespondens

3. Liten korrespondens

4. Ingen korrespondens

 = motivutsaga

 = handling

(Källa: Hadenius 1984, s. 167).

I ruta nummer ett kan vi se full korrespondens mellan motivutsaga och handling där de två rektanglarna infaller samtidigt. I det sista fallet däremot ser vi att motivutsaga och handling inte alls överensstämmer med varandra. Fall två och tre är mellanvarianter där exemplet längst till vänster, i båda fallen innebär att det finns en någorlunda korrespondens mellan utsaga och handling (fält a). På samma gång överensstämmer inte en del av handlingen med motivutsagan (fält b) och att en del av utsagan befinner sig utanför handlingen (fält c). I fallet i mitten är utsagan förenlig med handlingen (fält a), däremot överensstämmer inte alla delar av handlingen med motivutsagan (fält b). I fallet längst till höger förhåller det sig på motsatt sätt där handlingen har sin motsvarighet (fält a) men där motivutsagan istället skenar iväg (fält c) (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s.167-168). Utfall ett föreställer det perfekta resultat men Hadenius nöjer sig även med det nästliggande utfallet. Genom att rita upp en tabell ska jag förklara hur prövningen kan gå till:

4. Prövning med hjälp av ett numeriskt värde

		Handlingskomponenter:	
		En	Flera
Utsagda motiv:	ett	1	2
	flera	3	4

(Källa: Hadenius 1984, s.168).

Prövningen i ruta ett blir ganska enkel eftersom det endast förekommer ett motiv och en handlingskomponent. Detta innebär att man ställer de två mot varandra och undersöker hur väl motivet överensstämmer med handlingen. I ruta 2 har vi likaså ett motiv men handlingen å andra sidan består av flera olika delar. Därmed måste man i detta fall jämföra varje handlingskomponent med motivutsagan. Sedan kan man poängsätta de olika delarna där full korrespondens motsvarar 3 poäng, stor korrespondens 2 poäng, liten korrespondens 1 poäng och ingen korrespondens 0 poäng. ”Resultatet av prövningen för varje komponent kan då uttryckas med ett

numeriskt värde” (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s.169). När man har poängsatt varje handlingskomponent kan man räkna ut det genomsnittliga poängvärdet. I ruta 3 görs en liknande fast omvänd mätning. Här mäter man istället de utsagda motivens korrespondens med den enstaka handlingskomponenten. Ruta 4 består av flera motivutsagor och flera handlingskomponenter. Hadenius råder forskaren att skapa en slags paruppdelning av motiven och handlingarna i vilka korrespondensen sedan mäts. Korrespondensen kan mätas om handlingskomponenterna omfattas av ett ”övergripande mönster” annars granskas de olika delarna som fristående handlingar (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s. 169). Däremot är inte en korrespondensprövning alltid utförbar. Man stöter på svårigheter vid exempelvis en oklar innebörd av handlingen och delkomponenterna. Vidare måste motivutsagan vara tydlig till den grad ”att den ’tolererar’ vissa handlingar och ’förbjuder’ andra” (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s.170). Som nämnt tidigare är det komplicerat att pröva allmänna motivuttalanden eftersom de brister vad gäller ett direkt utsagt samband till en handling. Detta innebär att enbart stor korrespondens kan uppnås. Däremot är allmänna motivutsagor användbara vid inferensdragning där prövning sker av varje fall (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s. 170).

Hur rangordnar man då de olika inferenserna från motivutsagor som förklaringar till H_1 ? Här tar jag upp fyra av fem punkter som Hadenius ställer upp på hur man kan gå tillväga.

- 1) Först kan man förlita sig på ”bokstavligt uttryckta prioriteringar i själva utsagan” (*Tre Studier i Politiskt beslutsfattande*, Hadenius s.176). Alltså aktörens egen systematiska rangordning av motiv.
- 2) Näst forskar man kring hur beständiga motiven har varit över tiden. De som inte har förändrats är de som är mest trovärdiga.
- 3) De motiv som förekommer flest gånger i texter eller uttalanden anses även vara de som är starkast.
- 4) Betoning på vissa ord i en text eller tal tyder på att stycket i fråga har en starkare betydelse.

Genom detta avsnitt har jag nu beskrivit den metod jag kommer att använda mig av för att besvara min frågeställning. Det man måste ha i åtanke är hur svårt det är att befästa en annan människas motiv. Även om det finns en metod att tillgå är det inte alltid säkert att man lyckas komma fram till de riktiga intentionerna bakom beslutet i fråga.

Bakgrund

Terroristnätverk

Sedan septemberbombningarna i USA år 2001 inträffade har beredskapen i världen höjts avsevärt mot all slags terroristverksamhet. Dessa terrorbrott öppnade en dörr till vad som skulle bli känt som en ny tidsperiod där terroristnätverken kunde agera när som helst och även var som helst i världen. Det som de västerländska länderna har haft högst upp på sin prioriteringslista sedan 11/9 har varit staternas säkerhet.

Nätverksorganisationen Al- Qaida grundades år 1988 av Usama bin Ladin och består av flera militanta sunnimuslimska grupper. Syftet med nätverket är att bekämpa västmakterna, Israel och andra stater som anses vara västvänliga. Förutom detta strävar de efter att ge upprättelse åt den islamiska civilisationens storhet. Al-Qaida har begått många allvarliga terrorbrott runt om i världen. För att nämna några, placerades bomber ut vid Kuta Beach nattklubbskvarter i Bali, Indonesien år 2002, vilket ledde till 202 människors död. I Madrid, Spanien år 2004 miste 191 människor livet p.g.a. 10 bomber som placerades ut på tåg i rusningstrafik. I London, Storbritannien år 2005 ställde sig fyra självmordsbombare på olika platser i centrum och berövade livet på 55 människor. Samma år sprängde sig tre självmordsbombare vid hotellet på en turistort i Sharm el- Sheikh, Egypten och dödade 88 människor (*Dagens Nyheter*, Anders Bolling, 11/11 2005).

Terrorbombningarna den 11 september 2001 har skapat en rädsla i världen för hotet som terrornätverken utgör. Till vilken utsträckning ska det internationella samhället agera när det har att göra med terroristhotet?

Internationell Diplomati eller Militär Mobilisering

Vapeninspektörerna har utfört inspektioner i Irak sedan 1991. Irakierna har enligt FN- resolutioner varit förpliktigade att samarbeta, d.v.s. visa en öppenhet gentemot inspektörerna där de ej nekas tillgång till någon plats för inspektion. År 1991 tillämpades FN- resolution 687 som en del av eld- upphör avtalet efter Gulfkriget. Resolutionen innehöll bl.a. krav om avveckling som skulle tillgodoses av Irak inom den närmaste framtiden (Hans Blix, 27 januari, 2003).

Landet skulle utförligt deklarera dess kärnvapenprogram som sedan skulle verifieras genom UNSCOM (United Nation Special Commission) och IAEA.

Vidare skulle dessa övervaka förstörelsen och elimineringen av Iraks vapenprogram och vapen. När organisationerna ansåg att landet hade avvecklat skulle de ekonomiska sanktionerna som hade satts in mot Irak efter Gulfkriget lyftas (Hans Blix, 27 januari, 2003).

Flera centrala aktörer inom Bushadministrationen anser att Saddam Hussein gång på gång har brutit mot resolutionerna, d.v.s. han har inte varit villig att informera inspektörerna om Iraks vapenprogram eller belägenheter av Iraks vapen. I sitt tal den 12/9 2002 fäster presidenten uppmärksamheten på att Saddam har lurat vapeninspektörerna i 7 år och att samarbetet hela tiden har brutits. Vidare understryker han att Saddam utgör ett allvarligt hot mot den internationella freden och säkerheten. Dessa påståenden tas upp av mer eller mindre alla centrala aktörer inom Bushadministrationen (*United Nations General Assembly*, George Bush 12 september, 2002).

Som nämnt tidigare kräver resolutionerna samarbete från Irak, vilket enligt Hans Blix saknades från Irakiernas sida. Blix poängterar vidare att det som skulle ha varit en fråga om "declare and verify" av Iraks vapenprogram, istället blev en katt och rätta lek. Istället för att inspektörerna skulle ledas till vapnen av Irakierna, så som resolutionen föreskriver, var de nu tvungna att själva leta, och mer eller mindre ge form åt gissningar om vapnens belägenhet (*The Security Council: An Update On Inspection*, Hans Blix 27 januari, 2003).

Trots de motsättningar som vapeninspektörerna fick handskas med förde resolutionen med sig resultat redan samma år och en stor del massförstörelsevapen förstördes. Irak har hela tiden hävdat att det var de enda vapnen landet var i besittning av men saknar bevis för detta. Å andra sidan saknas det även belägg för att det inte skulle vara så (*The Security Council: An Update On Inspection*, Hans Blix 27 januari, 2003).

Blix ställer i sitt tal till Säkerhetsrådet år 2003 tre frågor som han anser vara kärnfrågor inför en framtida fredlig eller tvångsavveckling av Iraks massförstörelsevapen. Först, hur mycket av vapnen kan finnas kvar och vara intakta sedan innan 1991. Den andra frågan han ställer är vad, om någonting, producerades olagligt av Irak efter att vapeninspektörerna inte tilläts vara kvar i landet 1998. Sist frågar Blix vad som fortsättningsvis kan göras för att förhindra att landet utvecklar massförstörelsevapen i framtiden (*The Security Council, An Update On Inspection*, Hans Blix 27 januari, 2003).

År 1999 bifölls resolution 1284 av Säkerhetsrådet. Den var byggd på ungefär samma principer som resolutionen från 1991 men gav Irak en möjlighet att inte bara lyfta sanktionerna utan upphäva dem permanent. Landet vägrade släppa in inspektörerna under en period av 3 år men efter påtryckningar från arabstaterna, medlemsländerna och USA accepterade Irak slutligen resolution 1284. Den 16 september 2002 släpptes vapeninspektörerna in i landet igen (*The Security Council, An Update On Inspection*, Hans Blix 27 januari, 2003).

Journalisten Bob Woodward skriver att presidenten tillsammans med försvarsministern redan hade planer på ett krig mot Irak i november 2001. Detta skulle ej vara synbart i pressen men en krigsplan var nödvändig ifall USA: s säkerhet stod på spel (*Plan of Attack*, Bob Woodward s.1-3). Men för att påbörja ett eventuellt militärt angrepp mot Irak insisterade Bushadministrationen på en ny FN- resolution som skulle godkänna ett militärt ingripande. Den dåvarande statssekreteraren Colin Powell var för en diplomatisk lösning i samråd med FN och andra medlemsländer. Men resten av administrationen menade att den militära lösningen var den enda rätta om inte Irak samarbetade med vapeninspektörerna. Storbritanniens premiärminister Tony Blair skulle lättare kunna stödja Bush med ett godkännande om ett militärt ingripande från FN: s Säkerhetsråd och resten av medlemsländerna. Blair ville ha detta p.g.a. den starka folkopinionen i Storbritannien och i resten av världen emot ett krig i Irak. Han sa att det var en ”politisk nödvändighet” för honom och att han hade gett löfte om det till sitt politiska parti (*Plan of Attack*, Bob Woodward s. 182-183, 296-297).

Följaktligen kom en ny resolution (1441) till i november 2002. Alla 15 medlemsstater röstade för resolutionen i vilken man återigen betonade vikten av samarbete. Ett nytt segment hade också tillkommit som innebar att om Saddam fortsatte att bryta mot kraven på avväpning och samarbete skulle landet erfar ”serious consequences” (Resolution 1441 s.5). Trots att Ryssland, Frankrike och Tyskland ville avväpna Saddam fredligt och bad om ett förlängande av vapeninspektionerna röstade de för resolutionen i fråga. Bob Woodward skriver att alla medlemsländer inte riktigt förstod att det USA menade med allvarliga konsekvenser var ett krig mot Irak (*Plan of Attack*, Bob Woodward s. 315). USA hade hellre direkt sett en militär inblandning från deras sida men FN var starkt för att försöka lösa avvecklingsfrågan fredligt så som det förhöll sig på diplomatins vägar. (*Plan of Attack*, Bob Woodward s. 241).

I sitt tal till säkerhetsrådet fortsätter Blix redogöra för att Irak hittills (sedan september 2002) har samarbetat ganska bra där inspektörerna har lämnats tillgång till alla platser. Hursomhelst existerar det fortfarande vissa problem som exempelvis att Irak har vägrat att garantera FN:s U2 plan säkerhet och att protestdemonstrationer förekommer mot vapeninspektörerna. I sitt tal den 23 januari 2003 kastar Condolezza Rice ljus på länder som mycket väl samarbetat med Säkerhetsrådet och USA vad gäller kärnvapen. Länder som exempelvis Sydafrika, Ukraina och Kazakstan tas upp som praktexempel i stark kontrast mot Irak där landet enligt Bushadministrationen inte alls har varit villigt att samarbeta (*Why we know Iraq is Lying*, Condolezza Rice, 23 januari, 2003).

Den 7 december 2002 lämnade Irak in en deklaration på 12 000 sidor om allt som berörde landets tidigare och nutida vapenprogram. Enligt Blix innehåller deklarationen en hel del brukbart material (*The Security Council, An Update On Inspection*, Hans Blix 27 januari, 2003). Condolezza Rice skriver å andra sidan att deklarationen inte tillför något alls och sträcker sig så långt som att säga att delar

av dokumentet är plagiat av FN- rapporter (*Why we know Iraq is Lying*, Condoleezza Rice, *New York Times* 23 januari, 2003). Ställföreträdande statssekreteraren Richard Armitage instämmer med Rice när han säger att deklarationen endast innehöll en massa upprepningar vilket bara ger upphov till misstankar om att Irak döljer något (*Remarks at the U.S Institute of Peace*, Richard L. Armitage 21 januari, 2003). Blix menar att deklarationen inte tillför några konkreta bevis varken för eller emot Iraks innehav av massförstörelsevapen. Däremot finns det fortfarande många frågor som landet måste svara på bl.a. angående utvecklingen av nervgasen VX. Uppgifter om kemiska bomber har hittats men inga bevis har tillförts Säkerhetsrådet om att de har blivit förstörda. Vidare har vapeninspektörerna upphittat en bunker sydväst om Bagdad som innehöll kemiska raketstridsspetsar. Detta var en relativt ny bunker så vapnen måste ha flyttats dit under de senaste åren, då Irak inte borde ha haft tillgång till sådana krigsredskap. Landet hävdade emellertid att dessa raketer förbisågs vid inspektionerna 1991.

Blix vänder sig till presidenten när han säger att medlemsstaterna rapporterar om kärnvapenfynd i Irak, men trots att inspektörerna varit på de utpekade platserna har inga vapen upphittats.

Vidare fortsätter han uttala sig om att inspektörerna är i behov av bevis från Irakiernas sida om att det inte finns fler massförstörelsevapen. Men Irakierna försäkrar om att alla bevis som fanns i form av dokument blev förstörda år 1991 tillsammans med vapnen. Inspektörerna begärde istället en namnlista på all personal som arbetade under de åren med relaterade yrken. Irakierna har dock endast anskaffat en liten del av denna förteckning (*The Security Council, An Update On Inspection*, Hans Blix 27 januari, 2003). Trots många problem som måste lösas anser Blix att Irakierna samarbetar någorlunda väl och han ser i sitt tal positivt på framtiden inom diplomatin.

Motivindikatorer

Aktör och material

Den aktör som jag har valt att studera och utföra motivanalysen på är Bushadministrationen. De enskilda deltagare som tillsammans konstituerar analysobjektet är president George W. Bush, f.d. statssekreteraren Colin Powell, försvarsministern Donald Rumsfeld, dåvarande säkerhetsrådgivaren Condolezza Rice, vicepresidenten Dick Cheney och ställföreträdande statssekreteraren Richard L. Armitage.

Jag har studerat Bushadministrationens aktörsutsagor i form av offentliga tal framförda inom loppet av åtta månader, alltså perioden som sträcker sig fr.o.m. augusti 2002 t.o.m. mars 2003. Utöver det har jag även granskat personliga intervjuer med centrala aktörer inom Bushadministrationen. Detta material återfinns i *Plan of Attack* författad av journalisten Bob Woodward.

De huvudsakliga deltagarna i denna studie har nu blivit fastställda och bildar tillsammans aktören Bushadministrationen. Näst ska jag peka på de motivindikatorer som jag har hittat i både tal och intervjuer. Jag kommer först att ställa upp aktörens alla indikatorer till de grundläggande motiven bakom Irakkriget som har blivit framförda. Sedan kommer jag att fördjupa mig i dessa genom att testa dem med hjälp av de ovannämnda punkterna som Hadenius har ställt upp.

Motivindikatorer från Uttalanden

I detta avsnitt kommer jag att ta upp alla motivindikatorer för kriget i Irak som har framförts av Bushadministrationen. Enligt Hadenius är det mest naturligt att först studera utsagor av den aktör som har utfört handlingen (H_1) i fråga. Dessa är främst motiveringar som aktörerna själva har framfört i offentliga tal före och i samband med Irakkriget. I detta fall har frontfigurerna för administrationen gett tydliga skäl för ett militärt intrång i Irak.

Som nämnt ovan har jag valt att analysera uttalanden av de för detta fall centrala figurerna inom Bushadministrationen vilka tillsammans konstituerar aktören för motivanalysen.

Det som väldigt ofta förekommer i de flesta offentliga tal är de uttryckliga motiveringar för det starka hot Saddam och hans regim utgör för Västvärlden och

för USA. Presidenten och resten av administrationen uttalar sig vid flera tillfällen om att Saddams hat för väst så småningom kommer att resultera i de mest fruktansvärda terrorhandlingarna hittills. Det som vidare förekommer i varje tal är att Saddam Hussein är i besittning av och fortsätter att framställa massförstörelsevapen. Den amerikanska presidentadministrationen var, både innan och under kriget helt övertygad om att Irak förfogade över och dolde ägandet av massförstörelsevapen. Förankringarna för dessa uppgifter hade sin grund bl.a. i amerikanska underrättelsetjänster och CIA- agenter utplacerade i Irak (*Plan of Attack*, Bob Woodward s 310). I varje tal uttalar sig presidenten om hur farlig Saddam är för västvärlden och vilken katastrof det skulle förorsaka hela världen om han fick stanna kvar vid makten. Anledningarna till detta är många, dels uttalade sig aktörerna om att Saddam hade nära kontakter med terroristnätverket Al- Qaida, gruppen bakom terrorbombningarna av world Trade Center. Eftersom Saddam gömde och fortfarande utvecklade massförstörelsevapen menade administrationen att han förr eller senare skulle förse Al- Qaida med dessa. Detta skulle i sin tur medföra katastrofala konsekvenser för USA, västvärlden och även Israel om vapnen användes i terroristsammanhang vilket, president Bush ansåg att de med all sannolikhet skulle göra. Denna motivering förekommer i Bushadministrationens alla tal som på något sätt berör Irak, både innan och under kriget. I de flesta av sina uttalanden fäster presidenten uppmärksamheten på vilket allvarligt hot Saddam utgör mot USA och hur det egna landets säkerhet skulle undergrävas om han fick sitta kvar som Iraks president. USA:s folk ska inte behöva leva i rädsla och vänta på en kärnvapenattack från Al- Qaida verkställd med hjälp av Saddam och hans massförstörelsevapen. Saddam hade dittills inte försett världen med några bevis på att massförstörelsevapen inte fanns i landet. Om Irak var oskyldigt så borde de lätt ha kunna bevisa det ansåg USA, men genom att inte ge några svar fick de det att se ut som om de dolde något.

Vidare fortsätter Bushadministrationen att framföra i sina skäl för Irakkriget att Saddam har brutit mot FN- resolution 1441 och även andra resolutioner som satts upp under det senaste decenniet (fr.o.m. 1990). President Bush uttalar sig om att Saddam har lurat FN inspektörerna i sju år och gång på gång brutit samarbetet med dessa. I över tio år har man försökt avväpna Saddam fredligt men nu har ”vi varit tålmodiga för länge” (George Bush, 12 september, 2002). Irak har enligt USA använt diplomatin till sin fördel, d.v.s. till att få mer tid på sig för att flytta vapnen de gömde i landet. Bushadministrationen fortsätter med att säga att de fredliga ansträngningarna har misslyckats p.g.a. att männen de har att göra med inte är fredliga män (George W. Bush 17 mars, 2003).

En annan motivering till Irakkriget framförd i Bushadministrationens offentliga uttalanden var Saddams grymma behandling av sitt eget folk då han många gånger använde sig av kemiska vapen mot kurderna i norr. Folket i Irak förtjänar att bli befriade är ord som ofta upprepas i talen som argumenterar för Irakkriget. Saddam är ett stort hot mot USA och måste elimineras. Bush påpekar ofta att

terrorbombningarna 11/9 lärde världen vikten av att inte agera i tid. "The risk of inaction is far greater than the risk of action" (Dick Cheney 29 augusti, 2002).

Alla centrala aktörer i Bushadministrationen förmedlar ett tydligt meddelande där Saddam ses som ett hot mot den internationella freden och säkerheten. Han anses gång på gång bryta mot de mänskliga rättigheterna. Han har hjälpt, tränat och gömt terrorister i sitt land och kommer med all säkerhet att bistå dem med massförstörelsevapen som kommer att användas emot väststaterna. Det som också ofta poängteras är att Saddam fortfarande inte har avvecklat och kommer inte att göra det så länge han sitter vid makten. Inte förrän Saddam avväpnas kommer terroristhotet mot USA och världen att minska "Tear down the apparatus of terror" och befria det Irakiska folket lyder en fras ur presidentens tal (George W. Bush 17 mars, 2003).

Vidare var man av åsikten att ett fredligt Irak skulle sätta ett bra exempel för andra länder. Genom ett militärt ingripande mot dessa slags skräckstater kan fred i världen uppnås. Saddam anses skydda terrorister och i alla uttalanden påpekar flera aktörer ur Bushadministrationen att USA:s fiender är de som skyddar terrorister. Kriget i Afghanistan var bara en början av den långa striden mot terrorismen i världen.

Sammanfattningsvis är det mest uttalade skälet bakom Irakkriget Iraks innehav av massförstörelsevapen vilka i sin tur kommer att hamna i fel händer eftersom landet sägs sponsra terrorism. Nyckelorden i Bushadministrationens alla offentliga tal beträffande Irakkriget är världsfred, terrorism, massförstörelsevapen, säkerhet, fara och hot. Att stödja fred och säkerhet i världen är enligt USA att stödja en omedelbar avveckling av Irak.

5. Motivindikatorer

- Saddam gömmer och fortsätter att utveckla massförstörelsevapen, både biologiska och kemiska.
- Saddam har ett nära band med terroristnätverket Al- Qaeda och kommer förr eller senare att förse dem med massförstörelsevapen i syfte att utföra terrorbrott i USA och i resten av västvärlden, även i Israel.
- Att frigöra det Irakiska folket från tyrannen Saddam och hjälpa dem att införa demokrati i landet.
- Saddam är ett hot mot världsfreden.
- Freden som kommer att följa avväpningen och införingen av demokrati kommer att sätta ett positivt exempel för fler stater i Mellanöstern.
- I över tolv år har FN försökt att avväpna Irak utan någon framgång.
- Irak samarbetar inte med vapeninspektörerna eller medlemsländerna.
- Irak har inte försett FN med några bevis på att alla vapen förstördes efter Kuwaitkriget som landet påstår.

Inferensdragning

Som nämnt tidigare ställer Hadenius upp flera punkter för hur man skall gå till väga vid inferensdragning. I avsnittet som följer kommer jag att tillämpa dessa på de tal jag har behandlat av aktören i fråga.

Närhet

Hadenius understryker hur viktigt det är för materialets trovärdighet att källorna har en närhet till händelsen i fråga. Därför har jag valt att använda mig av tal som har blivit formulerade under en tidsperiod av sju månader, fr.o.m. september 2002 t.o.m. krigsinledningen i mars 2003. Trots att Hadenius skriver att även uttalanden som sker i samband med händelsen kan analyseras har jag valt att koncentrera mig på aktörsutsagor innan Irakkriget. Detta med anledning av att utsagor kan ändra form beroende på oväntade omständigheter och följaktligen kan de riktiga motiven bakom kriget gå förlorade bland andra motiveringar. En annan viktig anledning är att motiven kan ändras i samband med vad andra har skrivit eller sagt om händelsen i fråga. Alltså har jag valt att analysera ganska tidiga uttalanden om händelsen för att tillförlitligheten av dessa inte skulle gå förlorad.

Vidare skriver Hadenius att för att ta reda på en aktörs motiv i ett beslut måste man analysera dennes uttalanden. Genom att undersöka uttalanden av centrala aktörer inom Bushadministrationen kommer jag fram till olika motivindikatorer för Irakkriget och kan därmed lättare dra slutsatser beträffande motiv. Eftersom det är Bushadministrationens motiv för kriget jag vill finna är det grundläggande att jag analyserar uttalanden gjorda av administrationens centrala medlemmar.

Tendens

För att kunna mäta källors tendens kan man undersöka två motstående aktörers syn på en och samma händelse. Detta är som nämnt innan svårt att göra på motiveringar eftersom dessa inte är observerbara av alla. Men jag skall som följer tillämpa denna regel på två aktörer inom Bushadministrationen med, i viss omfattning, oförenliga intressen, nämligen Colin Powell och Dick Cheney.

Under krigsplaneringen mot Irak kunde Colin Powell inte med all säkerhet medge att motiveringarna för kriget var riktiga. Han ansåg inte att det fanns tillräckligt med bevis för att Saddam skulle gömma massförstörelsevapen och ha nära förbindelser med Al- Qaida. Den dåvarande statssekreteraren var av åsikten att det

bästa vore att fortsätta handla under FN: s förordningar. Detta skulle innebära att de fredliga vapeninspektionerna skulle fortsätta och att endast FN skulle ha auktoriteten att ge order om offensiva åtgärder mot Irak. Detta skulle vara den mest verkningsfulla lösningen eftersom Powell ansåg att bevisningen mot Irak var otillräcklig. Vicepresidenten Dick Cheney däremot var av motsatt åsikt och ansåg att ett anfall mot Irak var berättigat pga. Iraks bristande bevisning vad gäller landets innehav av massförstörelsevapen (Dick Cheney, 29 augusti, 2003).

Inom Bushadministrationen fanns det två skilda uppfattningar om den mest framstående motivindikatorn bakom Irakkriget, nämligen Iraks förfogande över massförstörelsevapen. Trots att denna var den mest uttalade motivindikatorn hade den inte starka belägg bakom sig. Hur kan det komma sig att två centrala personer inom administrationer ej är av samma åsikt beträffande den mest framförda orsaken bakom kriget. Eftersom uppfattningarna skiljer sig så pass, kan man då fortfarande påstå att motivindikatorn i fråga är trovärdig?

Som nämnt ovan skriver Hadenius att det som sägs internt mellan partikollegor är mer sanningsenligt än det som sägs offentligt. Utifrån Bob Woodwards bok har jag haft en möjlighet att studera andrahandsuppgifter av interna samtal mellan medlemmarna av Bushadministrationen. Dock måste man vara medveten om att somliga av dessa samtal har resumerats av aktören och vid andra tillfällen har intervjuaren suttit med.

Det som mest skiljer det interna samtalet från det offentliga är graden av betoning på motivutsagor. Vid intervjuerna utförda av Bob Woodward kan man av aktörsutsagorna utläsa en specifik vilja att bli av med Saddam Hussein, där betoningen främst placeras på hotet diktatorn utgör. I de offentliga talen däremot betonar man hotet som terroristerna i samband med massförstörelsevapen skulle utgöra för världen.

Bushadministrationens motiveringar för Irakkriget har inte skilt sig avsevärt vad beträffar olika auditorier. Skillnaden mellan de offentliga talen som gick ut till folket och uttalanden framför FN: s generalförsamling och medlemsländerna bestod i innehållets komplexitet. Alltså inkluderades samma argument för ett krig mot Irak, däremot togs fler detaljer upp inför det senare auditoriet.

Rangordning av inferenser

För att rangordna inferenserna kommer jag att ta hjälp av Hadenius tillvägagångssätt och försöka få fram de mest framstående motiven bakom Irakkriget.

Hur har aktörerna själva rangordnat sina motiv? I alla tal som jag har studerat sätter man högst fokus på Iraks innehav av massförstörelsevapen, landets samverkan med terroristerna och avsättandet av Saddam Hussein som anses

motarbete fred och stabilitet i världen. Det som i de flesta talen tas upp först och som ägnas mest plats åt är Iraks innehav av massförstörelsevapen. Näst talas det väldigt mycket om terroristnätverken och hotet att Saddam kommer att bistå terroristerna med kärnvapen som de skall använda mot Väststaterna. Sist men också ofta uttalat är avsättandet av Saddam Hussein som ses som ett hot mot världsfreden och en fara för sitt eget folk.

Det är dessa motiv som varit de mest beständiga över tiden. Sedan augusti 2002 ända fram tills krigsutbrottet har samma motiv framhållits av Bushadministrationen och det är de som oftast betonats och förekommit flest gånger i texterna.

Motivutsaga

Genom att ha testat de olika motivindikatorerna efter de punkter Hadenius har ställt upp kan jag med hjälp av förklaringsmetoden endast komma fram till att Bushadministrationens motivutsagor bakom Irakkriget var de som var mest uttalade. Trots att det exempelvis i tendensfallet inte riktigt stämmer kan jag inte påvisa att de uttalade argumenten inte är riktiga. Således var motivutsagorna bakom Irakkriget Iraks innehav av massförstörelsevapen, landets samverkan med terrorister och avsättandet av diktatorn Saddam Hussein.

Korrespondens

Näst kommer jag att undersöka om motivutsaga och handling stämmer överens med varandra. Detta kommer jag att göra genom att mäta korrespondensen av de utsagda motiven och handlingskomponenten.

6. Mätning av korrespondens

		Handlingskomponenter	
		En	Flera
Utsagda motiv	Ett	Krig	
	Flera	1.Massförstörelsevapen 2.Anknytning med terrorister 2. Att avsätta Saddam Hussein	

I detta fall utgör Irakkriget den enda handlingskomponenten, däremot är de utsagda motiven flera. Härnäst kommer jag att jämföra de utsagda motiven med

handlingskomponenten och poängsätta de olika delarna. Full korrespondens kommer att motsvara 3 poäng, stor korrespondens 2 poäng, liten korrespondens 1 poäng och ingen korrespondens 0 poäng.

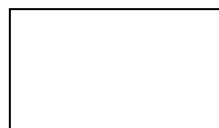
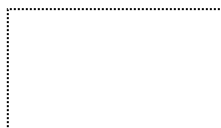
Massförstörelsevapen

När det gäller massförstörelsevapen däremot har jag kommit fram till skilda resultat. Innan kriget talades det väldigt mycket om Iraks innehav av massförstörelsevapen och hotet av att de skulle hamna i fel händer. Amerikanska underrättelsetjänster påstod sig ha korrekta uppgifter om att Irak förfogade över vapnen. Men trots att det inte fanns några bevis krävde man att Irak skulle uppvisa sitt innehav för att ej bli attackerat (George Bush, 12 september, 2002). Som nämnt tidigare uttalade sig vapeninspektören Hans Blix om, i sin långa deklaration inför Säkerhetsrådet att trots att Irak var motvilligt på vissa punkter, så var landet på väg mot att samarbeta och att medlemsländerna inte hade fog för en invasion (Hans Blix, 27 januari, 2003). Enligt Blix har UNSCOM: s rapporter många gånger förvrängts av Bushadministrationen. Aktören har exempelvis påpekat att det fortfarande finns vapen i Irak trots 10 år av inspektioner när UNSCOM endast menat att det finns oredovisade vapenmängder, som mycket väl kunde vara förstörda (*Avväpna Irak*, Hans Blix s.253). Alla tal som har granskats för studiens syfte innefattar hotet som Irak utgör pga. landets innehav av massförstörelsevapen.

Sedan kriget har man inte hittat några massförstörelsevapen i Irak och det har spekulerats mycket kring varför. Hans Blix tar upp några förklaringar till varför Iraks samarbete var bristande vilket i sin tur ledde till en misstro för landet. Han menar bl.a. att Irak inte trodde på att sanktionerna skulle lyftas vid bättre samarbete. Därtill hade Saddam hört från USA att detta endast skulle ske om han avsattes och såg ingen anledning i ett ansträngande från hans sida. Den Irakiska regimen ville kanske inte avslöja alla hemligheter i samband med militära platser trots att där endast fanns konventionella vapen. Vidare påstod Irak att de redan hade förstört sina massförstörelsevapen, men hade kanske inget emot i att andra fortfarande hyste rädsla för landet (*Avväpna Irak*, Hans Blix s. 256-257).

Sammanfattningsvis hade man endast bevis för att Irak brast i samarbetet med FN men stöd fattades för de uttalanden som gjordes om landets innehav av massförstörelsevapen. Därmed motsvarar korrespondensen i denna utsaga 0 poäng, där motivutsaga och handlingskomponent inte alls överensstämmer.

7.

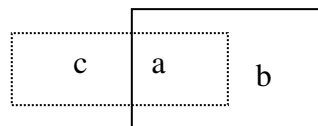

Terroristanknytning

I sitt tal inför kriget påpekar presidenten en sista gång faran som hotar USA nämligen att Saddams regim har tränat och givit tillflykt åt terrorister, inklusive ledande figurer för terroristgruppen Al- Qaida. Det största hotet mot USA var att terroristerna någon dag skulle använda sig av massförstörelsevapen som de har fått tillgång till genom Irak. Terroristerna skulle då kunna fullfölja sina uttalade ambitioner och döda tusentals människor i USA eller i något annat land. Presidenten fortsätter att säga att USA inte skulle vänta på denna fara utan bekämpa den långt innan (George Bush, 17 mars, 2003).

Genom att ha läst många tidningsartiklar angående terroristhotet kommer jag fram till stor osäkerhet kring frågan. Många Al- Qaida sympatisörer har blivit tillfångatagna i Irak men det har även förekommit att man misstagit sig och påstått att upprorsirakier haft samband med terrorister (*The Seattle Times*, 1 december, 2003). Utöver det finns det de journalister som hävdar att terroristerna inte infann sig i Irak förrän landet blev invaderat (cnn.com international, 20 september, 2004). Hursomhelst har inga bevis uppträtt på att den dåvarande irakiska regeringen skulle ha hjälpt och gett tillflykt åt terrorister. Men eftersom terrorister har påträffats i Irak finner jag ändå en viss överensstämmelse med motiveringen. Men då man inte med säkerhet vet att regeringen har hjälpt terrorister anser jag att korrespondenspoängen i detta fall motsvarar 1 poäng. Alltså finns det en någorlunda korrespondens mellan utsaga och handlingskomponent i fält a.

8.

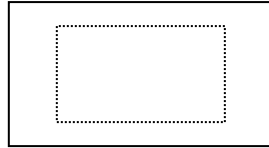

Avsättandet av Saddam Hussein

Nästa motivering som uttalades av Bushadministrationen var avsättandet av Saddam Hussein. Presidenten har vid ett flertal tillfällen uttalat sig om att Saddam motsätter sig fred och stabilitet och att han utgör ett gravt hot mot den internationella säkerheten i världen (George Bush, 12 september, 2002). Armitage framför att Saddam bryter mot reglerna av resolution 1441 och han ser inget tecken på att Irak någonsin kommer att fullfölja resolutionens krav (Richard Armitage, 21 januari, 2003).

Saddam avsattes ganska snabbt av de amerikanska trupperna efter krigets inledningsskede. I detta fall stämmer utsagan överens helt med handlingen, vilket innebär att korrespondensen får det högsta numeriska värdet på skalan, 3. I detta fall får vi fram full korrespondens där de två rektanglarna infaller samtidigt.

9.

$$0 + 1 + 3 = 4$$

$$4 / 3 = 1,33$$

Sammanfattningsvis, när det gäller korrespondensen av de tre motivutsagorna har vi fått fram de numeriska värdena 0, 1 och 3. Medelvärde av dessa är 1,33 ur vilket vi kan utläsa att korrespondensen mellan utsagorna och handlingen endast stämmer överens nästan till hälften av idealvärdet 3.

Resultat

Med hjälp av Hadenius motivanalytiska metodologi har jag, så gott det har varit möjligt, utifrån det material jag har haft tillgång till, sökt ta reda på Bushadministrationens motiv bakom Irakkriget.

Genom att ingående studera offentliga tal uttryckta under den angivna perioden har jag sammanfattat de motivindikatorer som aktören tar upp. Vidare har jag utsatt dessa för tester av närhet, tendens, rangordning och korrespondens vilket inte har fått mig att kunna påvisa några andra motiv än de som uttalats mest, dvs. innehav av massförstörelsevapen, anknytning till terrorism och att avsätta Saddam Hussein.

Däremot har jag genom att testa korrespondensen mellan utsaga och handlingskomponenter tagit reda på förhållandet närmare och sett att överensstämmelsen endast uppgår till 1,33 av 3 poäng möjliga.

Vad handlade egentligen invasionen av Irak om? Mätningen av korrespondensen tyder på att det endast kan ha varit avsättandet av Saddam Hussein som varit det främsta motivet bakom Irakkriget. Däremot kan man inte utesluta de andra motiven så snabbt eftersom man måste ha i åtanke att andra faktorer kan ligga bakom. Dessa kan exempelvis vara att aktören har varit felinformerad, inte tagit reda på fakta eller underlåtit att kritiskt evaluera innehållet av påståendena.

Svårigheten i en motivanalys ligger i att uppfånga de dolda motiv, om sådana finns eftersom man aldrig med säkerhet kan ha full kännedom om en annan människas bevekelsegrunder.

Hursomhelst pekar denna studie på att det i själva verket var avsättandet av Saddam Hussein som var det motiv som prioriterades högst. Dels pga. korrespondensmätningen och dels pga. att Hussein mer ingående diskuterades internt inom Bushadministrationen. Det var Saddam som sågs som det största hotet medan i de offentliga talen framställdes hotet från terroristnätverken som det grövsta.

I min mening ansåg USA Saddam Hussein vara ett av hoten mot de amerikanska säkerhetspolitiska intressena och såg en möjlighet i kaoset som följde efter septemberbombningarna, att eliminera honom. Irak misstänktes inte längre i så hög grad för att förfoga över massförstörelsevapen, och det hade ännu inte utsagts någon koppling mellan terrorism och kemiska vapen. Hursomhelst var terrorism i samband med massförstörelsevapen det mest logiska skälet för en invasion av

Irak. Efter septemberbombningarna var det möjligt att med dessa två element förvissa folkopinionen.

I detta arbete har jag sökt motivindikatorer från aktörsuttalanden och koncentrerat mig på att granska dessa. Det man även skulle kunna göra, men som skulle kräva ytterligare en studie är att söka dra inferenser från specifika handlingar. Antingen handlingar som har begåtts av samma aktör eller liknande handlingar av andra aktörer med allmängiltiga motiv. Vid mer utrymme hade jag velat studera och jämföra motiven bakom Gulfkriget med det senaste Irakkriget. Detta skulle kunna medföra helt skilda resultat.

Referensförteckning

Böcker

Blix, Hans 2004. *Avväpna Irak*. Stockholm; Bonnier Fakta.

Esaiasson, Peter- Gilljam, Mikael- Oscarsson, Henrik- Wägnerud, Lena 2004. *Metodpraktikan- Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Andra upplagan. Stockholm; Norstedts Juridik AB.

Hadenius, Axel- Henning, Roger- Holmström, Barry 1984. *Tre Studier i Politiskt Beslutsfattande*. Stockholm; Almqvist & Wiksell International.

Woodward, Bob 2004. *Plan of Attack*. New York; Simon and Schuster.

Tal

Armitage, L, Richard 2003. "Remarks at the U.S Institute of Peace".

Blix, Hans 2003. "The Security Council, 27 january 2003: An Update on Inspection".

Bush, George 2002. "President's remarks at the United Nations General Assembly".

Bush, George 2002. "President Bush discusses iraq with congressional leaders".

Bush, George 2002. "President stresses need for strong Iraq resolution".

Bush, George 2002. "President delivers state of the union address".

Bush, George 2002. "President, House leadership agree on Iraq resolution".

Bush George 2002. "President: Iraqi regime danger to America is grave and growing".

Bush, George 2002. "President Bush outlines Iraqi threat".

Bush, George 2002. "President signs Iraq resolution".

Bush, George 2002. "President discusses foreign policy matters with Nato

secretary”.

Bush, George 2003. “President says Saddam Hussein must leave Iraq within 48 hours”.

Bush, George 2003. “President Bush: Monday ‘moment of truth’ for world on Iraq”.

Bush, George 2003. “President discusses the future of Iraq”.

Cheney, Dick 2002. “Vice president honors veterans of Korean war”.

Rice, Condoleezza 2003. “Why we know Iraq is lying”.

Artiklar

Bolling, Anders 2005. ”Gåtfullt nätverk bakom gränslös terror”. *Dagens Nyheter* 11 november 2005.

2002, “United Nations Security Council Resolution 1441”.

Internet- material

2003, “Three al- Qaida members held in Iraq”. *The Seattle Times* 1 december 2003.

http://seattletimes.nwsources.com/html/nationworld/2001804439_iraqnotes01.html
fanns tillgängligt 2006-01-01.

2004, ”Iraqi PM: Terrorists pouring in”.

<http://edition.cnn.com/2004/WORLD/meast/09/20/britain.allawi/>